

וכמו כן לאידך, שאין מקום לטענה שאינו מסוגל למצוא מי שגדול ממנו — שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן"⁵⁷, וכמילא, עצם העובדה שישנו ציווי במשנה "עשה לך רב", מוכיחה, שאם רק ירצה באמת, ויחייגע בזה, בודאי ימצא לו רב, כהבטחת חז"ל²⁹ "יגעת ומצאת".

ולא עוד, אלא שגם מי שהוא בעצמו רב ומורה-הוראה בישראל, צריך לקיים את הוראת המשנה "עשה לך רב"!

ואדרבה — להיותו רב ומורה-הוראה, היינו, שהנהגתו ופסקי-דינים שלו שייכים ונוגעים גם לכמה וכמה מישראל, אזי מודגש עוד יותר הצורך והחשיבות דקיום ההוראה "עשה לך רב", מכיון שאין זה רק ענין פרטי שלו, אלא גם ענין הנוגע לרבים.

ועאכ"כ כאשר שומע מכמה מישראל, וביניהם כאלו שיש להם סמיכה לרבנות, שלפידעתם יש לו טעות בפס"ד מסויים (אע"פ שנהג כן בעצמו ג"פ, "בתלת זימני הוי חזקה", ונוסף לזה, הורה גם לרבים כו') — הרי בודאי שבמקרה כזה אינו יכול לסמוך על עצמו, כי אם, לברר אצל רב שגדול ממנו, כאמור, "עשה לך רב".

ומובן שפניינו לרב שגדול ממנו לא תתפרש כפגיעה בכבודו — שהרי אינו עושה זאת מפני דבריהם של פלוני ופלונני, כי אם, מפני ציווי המשנה "עשה לך רב" (שהרי בודאי למד את דברי המשנה, ויודע את התוקף ד"דבר משנה", שלא שייך בזה ענין של טעות — "טעה בדבר משנה חוזר"⁵⁸), ובמכ"ש וק"ו: אם בנוגע לכל ענין וענין יש מקום לחשש ד"אדם קרוב אצל עצמו" — בענין שכמה רבנים פסקו באופן אחר מהפס"ד שלו, על אחת כמה וכמה שאינו יכול לסמוך על עצמו!

יא. ויש להוסיף בהאמור לעיל שהחשש ד"אדם קרוב אצל עצמו" שייך אפילו אצל גדול בישראל — שמצינו ענין זה אפילו בנוגע למשה רבינו:

מסופר בתורה שכאשר בנות צלפחד באו לפני משה עם שאלה ובקשה בנוגע לנחלת אביהן, "תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו"⁵⁹ — לא המתין משה רבינו לחשוב ולהתבונן כדי להשיב על שאלתן, אלא, הפנה מיד את השאלה להקב"ה, "ויקרב משה את משפטן לפני ה'"⁶⁰.

ובטעם הדבר — דלכאורה, היתכן שמשה רבינו לא הי' יכול להשיב בעצמו על שאלתן — מבארים מפרשי המקרא⁶¹, "כיון שגלו בנות צלפחד בטענתן שלא הי' אביהן מעדת שונאיו של משה ("והוא לא הי' בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קורח"), הי' בזה קירוב הדעת למשה, ואילו הי' דן את

⁵⁷ תנחומא נשא יא. במדכ"ר פ"ב, ג. ⁵⁸ כתובות פד, ב. וש"נ. ⁵⁹ פינחס מז, ד. ⁶⁰ שם. ⁶¹ ה. בחיי עה"פ (בשם "יש שפירשו").

דינן, הי' כאילו נוטל שוחד דברים, ועל כן חשך עצמו מן הדין, ולא רצה לדון אותו".

והגע עצמך:

מחד גיסא — מי לנו גדול ממשה רבינו, "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'"⁶², עד סוף הדורות, כך, שכל גדול כדורו, הרי, כל תורתו, וכל התוקף שלו שצריכים לשמוע לדבריו מכיון שאומר את דברי התורה, אינו אלא כתוצאה מזה שמשה רבינו מסר את התורה ליהושע, ויהושע לזקנים, וכן הלאה, במשך ארבעים הדורות דמקבלי התורה (כפי שמונה הרמב"ם בהקדמתו לספר הי"ד), ועד"ז בדורות שלאח"ז, עד לדורו.

ובפרט שמאורע זה אירע בשנת הארבעים, שאז הי' משה רבינו בתכלית השלימות — לאחרי שקיבל כל התורה כולה, שהרי, כמה ענינים בתורה נתגלו לאחרי מעמד הר סיני, במשך הארבעים שנה, וגמצא, שבשנת הארבעים קיבל כבר כל התורה כולה, תכלית השלימות דמשה רבינו.

ומכיון שכן, הי' משה רבינו צריך להשיב על שאלתן של בנות צלפחד: בודאי ידע משה רבינו את דינו של "תלמיד חכם שראוי להורות ואינו מורה" (כנ"ל ס"ו).

ובמילא, כשבאים אליו עם שאלה, ולא רק איש אחד, אלא חמשה אנשים (חמש בנות צלפחד), ומה גם ששאלה זו נשאלת כמעמד הנשיאים וכל העדה, ובפרט ששאלה זו היא בענין הכי עיקרי אצל (בנ"י בכלל, ובמיוחד אצל) הדור שנכנסו לארץ — נחלת הארץ, כמוכן מדבריו של משה רבינו, ברעש הכי גדול, בנוגע לבני גד ובני ראובן⁶³, עד כמה נוגע הענין דנחלה בארץ, הרי, ע"פ תורה, תורת משה, מוטל עליו החיוב והזכות להשיב על השאלה.

ולאידך גיסא — ה"שוחד דברים" ששייך כאן (באמרם שלא הי' אביהן מעדת שונאיו של משה) הוא אפסי:

מחלוקת קורח אירעה לפני ל"ט שנה, אשר, אפילו בשעת מעשה, לא הי' משה רבינו זקוק לקירוב הדעת של בשר ודם (שאינו מעדת שונאיו כו') להוכיח צדקתו, שהרי סמך על הקב"ה, באמרו "בוקר ויודע הי' גו"⁶⁴, "ואם בריאה יברא הי' וגו"⁶⁵, ואכן הי' בפועל, כך, שגם קורח ועדתו נוכחו בעליל בצדקתו של משה רבינו, ועאכו"כ — ל"ט שנה לאחרי כן, שאין כל משמעות ב"שוחד דברים" ע"ד צדקתו של משה רבינו.

ואעפ"כ, מכיון שהזכירו שלפני ל"ט שנה, כרגע שלפני "בריאה יברא

62) אבות רפ"א. 63) מטות לב, ו ואילך. 64) קרח טז, ה. 65) שם, ל.

ה"י, כאשר הי' מקום לשתי דעות כו' (שהרי בניגוד למשה רבינו היו קורח ועדתו ומאתיים וחמשים ראשי סנהדראות, כמובא בפרש"י⁶⁶), לא הי' אביהן מעדת שונאיו של משה — שוב לא רצה משה רבינו לדון דין זה, כדי שלא יהי' מקום לחשש של "שוחד דברים" שיכול להטות ולשנות את הפס"ד האמיתי, למרות היותו "משה רבינו", פוסק שאין להרהר אחריו!

וסיפור זה כותב משה רבינו בספר התורה, חלק מתושב"כ, מלשון הוראה⁶⁷ — הוראה לכאו"א מישראל, עד כמה יש להזהר מענין של "שוחד", כאמור, אפילו שוחד בענין הכי קל, ולאידך, ביחס לגדול שבגדולים שאין למעלה ממנו, משה רבינו!

ומזה מובן — במכ"ש וק"ו — בנוגע לענינו:

כאשר מדובר אודות אנשים שלא בערך לגמרי ביחס לגדלותו של משה רבינו, ולאידך, ה"שוחד" שעומד בפניהם הוא (לא זכרון מאורע שהתרחש לפני ל"ט שנה, כי אם) דבר שבהוה, הנוגע ברגע זה ממש, שכן, הפס"ד שפוסק ברגע זה הוא בניגוד לפס"ד של כמה רבנים שפוסקים שצריך לעשות להיפך — הרי בודאי ובודאי שאינו יכול לסמוך על עצמו, כי אם, לברר ולשאול אצל גדול ממנו, "עשה לך רב".

הברירה היא בידו לבחור לעצמו איזה רב שרוצה — "עשה לך רב", אתה בעצמך; אבל, צריך לבחור "רב", גדול ממנו, שיקבל את דעתו ויקיים את דבריו.

וכאמור, גם כאשר הדבר כרוך בקשיים, שהרי "מי ידמה לו"... — כמודגש בדיוק הלשון "עשה לך רב", מלשון כפי'. ובודאי שהדבר הוא בכחו וביכלתו, שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן", כנ"ל.

יב. נוסף על עצם קיום ההוראה ד"עשה לך רב" — יש צורך להבהיר עוד ענין עיקרי:

גם לאחר שמקיים את הוראת המשנה "עשה לך רב" — יכול להתערב ה"קלוגינקער" ולבוא ב"המצאה חדשה": לא כל דבר צריכים לשאול אצל הרב!

הוראת המשנה היא — "עשה לך רב", אבל, לא נאמרו במשנה אלו שאלות צריכים לשאול אצל הרב.

ובמילא, אומר ה"יצר", עליך לנהוג כך: שאלה כזו שהנך בטוח שהרב יפסוק כרצונך — לך ושאל אצל הרב; שאלה כזו שיש לך ספק אם יפסוק כרצונך — יש מקום לספק אם עליך לרוץ לרב תיכף ומיד, או לדחות את

66 שם, א. 67 ראה רד"ק לתהלים יט, ח. גו"א ר"פ בראשית. זח"ג נג. ב.